

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาอังกฤษนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่ทั่วโลกได้ยอมรับว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่จะใช้ในการติดต่อสื่อสารกัน นอกจากนี้แล้วภาษาอังกฤษยังเป็นภาษาที่ใช้ในการศึกษาระดับสูงทั้งในและนอกประเทศ และยังเป็นภาษาต่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญต่อชีวิตคนไทยมากที่สุด อีกทั้งประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งต้องพึ่งพาความรู้ทางวิชาการในด้านต่าง ๆ จากประเทศที่พัฒนาแล้ว เนื่องจากตำรา เอกสารและงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ ดังนั้นภาษาอังกฤษจึงกลายเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้อีกประการหนึ่งด้วย

ภาษาอังกฤษได้รับการบรรจุเข้าไปไว้ในหลักสูตรการศึกษาเกือบทุกระดับการศึกษาในฐานะที่เป็นภาษาต่างประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการติดต่อระหว่างประเทศเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน อีกทั้งเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันรวมทั้งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการศึกษาขั้นสูงต่อไป (เนญจลักษณ์ ธนะพานิชย์, 2528) จากผลการสำรวจของกระทรวงศึกษาธิการและของโครงการพัฒนามหาวิทยาลัย พบว่าผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน ในปัจจุบันโดยทั่วไปยังอยู่ในระดับอ่อนมาก (ปราณี สถาปิตานนท์, 2528) การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยยังไม่ประสบความสำเร็จมากนักเนื่องจากการที่ยังไม่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้มากถึงระดับที่จะเอื้อแก่การพัฒนาการเรียนการสอนให้รู้หน้ากว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ปัญหาต่าง ๆ นั้นมีอยู่มาก เช่น ปัญหาที่เกิดจากตัวนักเรียน ปัญหาที่เกิดจากสภาพแวดล้อม และปัญหาที่เกิดจากตัวครู เป็นต้น (ยีน ศีรวิรัตน์, 2528) ครูส่วนมากไม่เห็นความสำคัญของการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ประกอบการสอนเพราะครูเห็นว่าการใช้อุปกรณ์การสอนในการเรียนการสอนทำให้สอนช้าลง และอุปกรณ์

การสอนบางชนิดมีราคาแพงและไม่สะดวกที่จะใช้ (อิสรา สารงาม, 2527) ผลการวิจัยของ
 ปรีชา หงส์นาค (2516) เกี่ยวกับการสอนวิชาภาษาอังกฤษพบว่า ครูไม่ได้จัดกิจกรรม
 ประกอบการสอน ไม่ค่อยดัดแปลงคำถาม ไม่ปรับปรุงวิธีฝึกทักษะตามความสามารถของนักเรียน
 และผู้วิจัยได้เสนอแนะว่าครูควรได้รับการอบรมให้ทราบถึงวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ เสมอ

ในการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพที่ดีนั้น เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าสื่อ
 ทัศนูปกรณ์ต่างมีส่วนช่วยในการถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้เรียนได้ดี สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน
 นั้นแต่ละชนิดก็มีคุณสมบัติเฉพาะตัวของสื่อเอง โทรทัศน์เป็นสื่อที่มีคุณสมบัติเฉพาะตัวที่สามารถใช้
 งานได้อย่างกว้างขวาง ในวงการศึกษاتโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีบทบาทสำคัญ เพราะสามารถที่จะ
 ให้เห็นถึงภาพ และได้ยินเสียง จึงสามารถให้ความรู้ได้ทุกรูปแบบ ตั้งแต่ความรู้ง่าย ๆ
 ไปหากระบวนการที่ซับซ้อนได้ จึงเป็นเครื่องมือที่สามารถจะสอนได้เหมือนกับการสอนของครู
 โดยตรงเหมือนกัน และจากการวิจัยพบว่าโทรทัศน์ใช้สอนหลักการและความคิดรวบยอด
 (นิสิต วันเฒ่า, 2520) โทรทัศน์จึงนับวันจะมีอิทธิพลต่อการให้การศึกษาในระดับต่าง ๆ มากขึ้น
 เนื่องจากจำนวนนักเรียนเพิ่มมากขึ้น ประชากรต้องการความรู้มากขึ้น ขณะที่มีการขาดแคลน
 ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน นักวางแผน นักจัดการศึกษา จำเป็นต้องแสวงหาแนวทางในการ
 นำเทคโนโลยีทางการศึกษามาช่วยแก้ปัญหาเหล่านี้ให้ได้ เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพของ
 ประชาชนให้ได้ผลอย่างรวดเร็วและประหยัด โทรทัศน์จะมีประโยชน์มากที่สุดเพราะจะเสนอ
 เรื่องราวและทักษะต่าง ๆ ได้ดี (วิจิตร ภักดีรัตน์, 2523)

การวิจัยเกี่ยวกับการใช้โทรทัศน์การศึกษาในลักษณะต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่ จะเป็น
 การวิจัยเปรียบเทียบผลดีระหว่างการใช้โทรทัศน์กับการสอนของครู การวิจัยเปรียบเทียบ
 การสอนทางโทรทัศน์กับสื่ออื่น ๆ ตลอดจนการวิจัยเพื่อที่จะหาวิธีการใช้โทรทัศน์ในการเรียน
 การสอน ซึ่งการวิจัยเกี่ยวกับโทรทัศน์การศึกษาส่วนใหญ่จะพยายามที่จะพัฒนาคุณภาพของตัวสื่อ
 รูปแบบและเทคนิคการผลิตแบบต่าง ๆ ผลการวิจัยพบว่า โทรทัศน์การสอนมีประสิทธิภาพไม่ด้อย
 ไปกว่าการสอนของครู การนำสื่อประเภทโทรทัศน์มาใช้ ถ้าหากมีวิธีการสอนที่ดีแล้วจะก่อให้เกิด
 เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้เป็นอย่างดี และการทำให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียนก็จะ
 ทำให้ผู้เรียนรับเนื้อหาความรู้ได้ดี (นิเทศา เลขะพันธ์, 2531)

วีดิทัศน์ (Video Tape) นับว่าเป็นวิวัฒนาการใหม่ทางเทคโนโลยีซึ่งเข้ามามีบทบาทมากในด้านต่าง ๆ รวมทั้งในวงการศึกษาก็ได้มีการนำวีดิทัศน์มาใช้ในการเรียนการสอนมากขึ้น เพราะวีดิทัศน์เป็นสื่อที่มีคุณสมบัติเฉพาะตัวที่สามารถใช้งานได้อย่างกว้างขวางมาก สามารถบันทึกและเปิดชมได้ทันทีทันใด และสามารถเสนอภาพและเสียงจากสื่ออื่น ๆ ที่ใช้ในสถานการณ์การเรียนการสอน เช่น แผนภูมิ สไลด์ ภาพยนตร์ เสียงประกอบ เป็นต้น อีกทั้งยังสามารถตัดต่อแก้ไข เพิ่มเติมเนื้อหาให้ทันสมัยอยู่เสมอ หรือนำไปเป็นส่วนหนึ่งของการเสนอกับผู้ชมกลุ่มใหม่ได้ (เป็รื่อง กุมท, ม.ป.ป.)

การสอนภาษาอังกฤษด้วยโปรแกรมวีดิทัศน์ในการจำ และการเข้าใจเนื้อหา ผลการวิจัยที่ผ่านมาที่ยังไม่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ ครูผู้สอนควรคิดหาแนวทางใหม่ ๆ ที่จะปรับปรุงและพัฒนาการสอนวิชาภาษาอังกฤษจากโทรทัศน์ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

การจัดการสอนนั้นสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงประการหนึ่ง คือ เหตุการณ์การเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยเงื่อนไขภายในตัวผู้เรียนและผู้สอนต้องเร้าให้เกิดขึ้น ส่วนเงื่อนไขภายนอกตัวผู้เรียน คือ เหตุการณ์การสอนที่ผู้สอนจัดการให้เกิดขึ้นอย่างสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพที่สุด และเกิดสมรรถภาพตามที่คุณต้องการ ดังนั้นต้องพยายามเชื่อมโยงเหตุการณ์การสอนที่จัดขึ้นซึ่งเป็นกระบวนการภายนอกตัวผู้เรียน กับการเรียนรู้ซึ่งเป็นกระบวนการภายในตัวผู้เรียน โดยที่การเชื่อมนี้ต้องเสนออย่างสมเหตุสมผล (คุชกู สิตลวรารงค์, 2531)

คำถามเป็นสิ่งเร้าที่มีประสิทธิภาพช่วยกระตุ้นและจูงใจผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และช่วยให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาได้ดี ซึ่งจะเป็นการเตรียมพร้อมก่อนการเสนอทเรียนมีส่วนช่วยในการปรับโครงสร้างของระบบความคิดของผู้เรียนให้ต่อโยงกับการเรียนรู้และความจำข้อมูลที่จรรับใหม่ (Ausubel, 1968) ถ้าโครงสร้างระบบความคิดจัดลำดับไว้เหมาะสม ชัดเจนและมีความมั่นคงอยู่แล้ว การเรียนความรู้ใหม่จะเกิดขึ้นได้ดี และจำได้ดียิ่งขึ้น การเรียนรู้ต้องอาศัยความคิด ความรู้เดิมเป็นพื้นฐานทั้งสิ้น เมื่อนักเรียนได้รับประสบการณ์ที่จัดให้ใหม่

นักเรียนจะใช้ความคิดที่มีอยู่เดิมจัดระเบียบให้เหมาะสมกับความสามารถของตน (Snyder, 1968) ดังนั้น คำถามที่นำมาใช้ก่อนการเสนอบทเรียนควรเป็นคำถามที่เกี่ยวโยงเข้ากับตัวผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น

ความจำเป็นพฤติกรรมภายในของมนุษย์ และเป็นความสามารถที่จะระลึกถึงสิ่งเร้าที่เคยเรียนมาก่อน หรือเคยมีประสบการณ์มาก่อน หลังจากที่ทอดทิ้งไว้ชั่วระยะเวลาหนึ่ง (Adams, 1967) ความจำที่คงทนถาวรมากที่สุด คือ ความจำระยะยาว สิ่งที่จำในความจำระยะยาวเป็นความหมายหรือความเข้าใจในสิ่งที่ตนได้ยินหรือได้เห็นเพราะเป็นการรับรู้และตีความจากประสบการณ์เดิม (ชัยพร วิชชาวุธ, 2518) ในกระบวนการจำของมนุษย์การอ้างอิงตน (self-reference) ช่วยในการจำได้ดี และช่วยจัดกระทำข้อมูลที่ได้รับเข้ามาโดยเชื่อมข้อมูลนั้นเข้ากับตัวเอง ซึ่งการอ้างอิงตนนี้เป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์และความรู้เดิมที่แต่ละบุคคลมีอยู่กับข้อมูลที่ได้รับเข้ามา (Rogers, 1977) จากงานวิจัยของ จุไรพร จินตกานนท์ เกี่ยวกับรายการสารคดีทางโทรทัศน์ โดยการใช้การอ้างอิงตนในกระบวนการจำเนื้อหาของผู้สูงอายุ พบว่าการให้คำถามนำที่ทำให้เกิดการอ้างอิงตนแก่ผู้ชมก่อนการดูรายการสารคดี จะทำให้ผู้ชมสามารถจำและระลึกได้ดีกว่าไม่ได้ใช้คำถามนำทำให้เกิดการอ้างอิงตน (Churaiporn Chintakanont, 1988)

จากการศึกษาในเรื่องของการอ้างอิงตน จะเห็นได้ว่าเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหา และความจำ ถ้านำความรู้เหล่านั้นมาเชื่อมโยงเข้ากับตนเอง ผลการวิจัยครั้งนี้ย่อมมีประโยชน์ต่อการผลิตวีดิทัศน์ที่ใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ และเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษามูลของการอ้างอิงตนในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษจากโปรแกรมวีดิทัศน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านพินิจนิสัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษด้วยโปรแกรมวัตทัศน์ที่มีการทำให้เกิดการอ้างอิงตนเองจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยโปรแกรมวัตทัศน์ที่ไม่มีการทำให้เกิดการอ้างอิงตนเอง

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. เมื่อมีการทำให้เกิดการอ้างอิงตนเองในโปรแกรมวัตทัศน์ นักเรียนจะเกิดการอ้างอิงตนเองตามไปด้วย และเมื่อไม่มีการทำให้เกิดการอ้างอิงตนเองในโปรแกรมวัตทัศน์ นักเรียนจะไม่เกิดการอ้างอิงตนเอง
2. โปรแกรมวัตทัศน์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องการปลูกฝังของชาวเขาและโครงการหลวง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่อาศัยอยู่ทางภาคเหนือจึงมีความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม และสภาพภูมิประเทศของภูเขาเป็นอย่างดี

ขอบเขตของการวิจัย

1. การทำให้เกิดการอ้างอิงตนเองในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการใช้คำถามและคำสั่ง
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านพุทธินิสัย จะศึกษาระดับการเรียนรู้ที่ระดับความจำและความเข้าใจเท่านั้น
3. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2533 ของโรงเรียนนารินทร์ จังหวัดแพร่

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ คือ การทำให้เกิดการอ้างอิงตนเอง
2. ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านพุทธินิสัย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านพหุนิสัย หมายถึง ความสามารถในการตอบแบบทดสอบ ซึ่งวัดความรู้ด้านความจำ และความเข้าใจ เกี่ยวกับเนื้อหาที่นำมาทดลอง โดยวัดออกมาเป็นค่าคะแนน
2. การอ้างอิงตน (self-reference) หมายถึง การที่ตน (self) จัดกระทำข้อมูลที่ได้รับกับประสบการณ์เดิมที่แต่ละบุคคลมีอยู่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางใหม่ในการปรับปรุงวิธีการสอนโดยใช้โปรแกรมวิดิทัศน์สอนวิชาภาษาอังกฤษ
2. เพื่อเป็นแนวทางศึกษาเรื่องการอ้างอิงตนและนำไปใช้ในการเรียนการสอนต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย